

ברמה

עלון קיבוץ רמת השופט

www.ramathashofet.co.il

ה' סיון תשע"ג, 14 במאי 2013, מס' 62 (1183)

אֶרֶץ חֹטָה וּשְׁעֵרָה
וְגֶפֶן וּתְאֵנָה וְרִמּוֹן
אֶרֶץ זֵית נֶאֱמָן וּדְבָשׁ

(דברים ח, ח)

תוכן העניינים

בין עלון לעלון – מאמר המערכת.
ירושלים של זהב – כתב עוזי לושי.
לזכר אברהם כהן – כתב אחיו אליעזר.
בית ספר תיכון "מגידו" מציין 40 שנה למלחמת יום הכיפורים.
ראיון עם סיגל לבסקי לרגל הוצאת ספר ביכורים שלה "בכיתי כי חיכיתי".
סיכום השנה החקלאית – מסכם רוני ברנר המנהל העיסקי.
"טיול ענק מנגל ענק"- מתוך "ידיעות הקיבוץ".
משפחת עדי כותבת מנורבגיה.
תמונות מטיול של בנות "מועדון נשים" בכרמל.
משולחן רכזות התרבות – סיכומי חגים וטיולים.
על טיול ענפי השירותים – מספרת בלה.
מפגש עם משפחת נתנאל.
מה בין הבז האדום לנורה אדומה? שואל ועונה נועם רז.
ברכות ואיחולים.
תודה לצוות טיול הקיבוץ מהחברים הוותיקים.

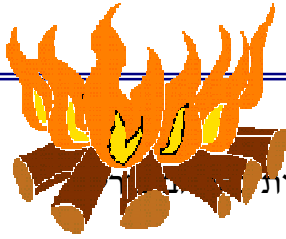
חכי נעמי

חפֵּי נְעָמִי, כְּבֵר
אֶרְצֹתַי הַכֹּל
זֶה הַשֶּׁקֶ הַיִּחִיד
הָרִי אֵין
לִי כְלוּם מִלְבָּד
שִׁירֵי הָאֶבֶן
וְחוֹשׁ מוֹשׁוֹשׁ מִמִּפְתַּח
אֲנִי רוֹאָה וְשׁוֹמֵעַת
אוֹתְךָ בְּיָדַיִם
נִלְוֹן בְּגִמְתֵּי הַיָּרֵחַ
מִיָּם נִשְׁתָּה מִן הָעֵין
וְכֹל הַלֵּילוֹת נִתְקַן
בְּגוֹפּוֹ שֶׁל עוֹלָם
מִהוּ אֶפֶק
בֵּין נֶפֶשׁ לִנְפֶשׁ
לֵאמֹר עוֹד אֲפֻשֶׁר לִנְעַת
(נטעלי בראון,
מתוך 'תיקון')

בין עלון לעלון

הרבה אירועים ומועדים עברו עלינו בחודש שבין יום העצמאות יש קשר הדוק בין פסח, ל"ג בעומר, ושבועות.

מהו אותו קשר?

ל"ג בעומר כולו פליאה: אין לו שם ולא תאריך. ל"ג בעומר הוא ספירה, וגם על - ספירה זו יש מחלוקת: מאימתי מתחילים לספור 7 שבועות לאחר חג הפסח?

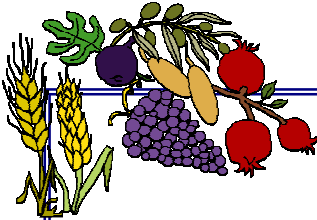
מקור מצוות הספירה הוא בספר ויקרא: **וּסְפַרְתֶּם לָכֶם מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת, מִיּוֹם הַבֵּיאֲכֶם אֶת עֹמֶר הַתְּנוּפֶה - שִׁבְעַת שַׁבָּתוֹת תְּמִימוֹת תִּהְיֶינָה. עַד מַמְחֲרַת הַשַּׁבָּת הַשְּׁבִיעִית תִּסְפְּרוּ חֲמִשִּׁים יוֹם, וְהִקְרַבְתֶּם מִנְחָה חֲדָשָׁה לַה'.** (ג' 15-16).

ומספר דברים: **שִׁבְעָה שַׁבְּעוֹת, תִּסְפְּרֶנּוּ לָךְ: מֵהַחֵל חֲרַמְשׁ בְּקָמָה, תַּחֵל לִסְפוֹר שִׁבְעָה שַׁבְּעוֹת. וְעִשִּׂית חַג שִׁבְעוֹת לַה' אֱלוֹהֶיךָ, מִסַּת נֹדֶבֶת יָדְךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן, כֹּאֲשֶׁר יְבָרַךְ ה' אֱלוֹהֶיךָ.** (ט"ז 9-10)

השאלה היא סביב הביטוי 'ממחרת השבת', שמתייחס להקרבת העומר ולתחילת הספירה. המחלוקת התקיימה בימי בית שני בין הכתות השונות ביהדות.

בתורה נאמר שיש לספור 'ממחרת השבת'. במונח 'ממחרת השבת' התכוון המקרא, על פי דעת הפרושים, למחרתו של החג הראשון של פסח, זאת אומרת בט"ז בניסן. הצדוקים, שחלקו על מסורת הפרושים, פירשו את המילה שַׁבָּת כשבת ממש, ולא כחג. הם אמרו שצריך להתחיל לספור מִמַּחֲרַת הַשַּׁבָּת שאחרי ליל הסדר, כלומר מיום ראשון בשבוע. לפי גישה זו יוצא שלחג **השבועות** אין תאריך קבוע בלוח השנה, אך הוא יוצא תמיד ביום ראשון.

מחלוקת זו ניכרת עד ימינו: היהדות הרבנית, שאליה משתייכים כיום מרבית היהודים, ממשיכה בעמדת הפרושים, ומפרשת שצריך לספור ממחרת חג הפסח, ואילו הקראים מפרשים שצריך לספור ממחרת השבת. לוח השנה של מדינת ישראל הוא כמובן על פי הגישה של הרבנות הראשית, דהיינו הספירה מתחילה מהשבתון שלאחר הפסח.

מכאן שבתורה לא מוזכר תאריך קבוע לחג השבועות, והתאריך נקבע בהלכה לפי פירוש הפסוקים המספרים על הגעת ישראל להר סיני, שהייתה כפי הכתוב "בחודש השלישי", הוא סיון (אז ניסן היה החודש הראשון). הלכה זו נקבעה על פי מי שמאמין כי משה עלה להר סיני ביום השישי, אי לכך נהוג לחגוג את החג ביום השישי לחודש סיוון.

לאחר כל המחלוקות (אין חדש תחת השמש – מחלוקות תמיד היו וישנן) ניתנו תכנים לשני החגים: ל"ג בעומר ולשבועות.

ל"ג בעומר התאפיין ביום אחד של שמחה, בתוך כל ימי הספירה המאופיינים באבל והימנעות משמחה (קיימות על כך מסורות וסיבות רבות, אך הידועה ביניהן הפסקת המגיפה שבה מתו 24.000 מתלמידי רבי עקיבא). ביום שמחה זה יוצאים אל הטבע, עושים מדורות, מתאמנים בחץ וקשת, מתחתנים, וכמובן באים להילולה במירון, מקום קבורתו של שמעון בר יוחאי. אישים רבים קשורים לחג: ר' עקיבא (הספר החדש על יוכי ברנדס עוסק בתקופה זו והוא מומלץ ביותר), שמעון בר כוסיבה (כוכבא), ר' שמעון בר יוחאי (רשב"י) ובנו אלעזר. אז פיתחו ספרים או תעשו גוגל על אותן דמוניות – כרצונכם.

חג הביכורים – חג השבועות – חג מתן תורה

כמו שנאמר, בתום ספירת העומר חוגגים את חג השבועות. סמלי החג הם: **קציר החיטה**, הטנא המלא בפירות, שאותו נביא **כביכורים**, והזיכרון של **מעמד הר סיני** שבו קיבלנו את התורה. זהו חג הנוגע לנו כחקלאים, כאנשים החיים מעמל כפינו ומחוברים חזק לאימא אדמה ולמחזורי הטבע וחוקיו. נוסף לכך את הדגשים שלנו בצורך להצבת חוקים חברתיים ומוסריים כערכים של כל חברה אנושית, כדי לשים גבולות ומגבלות, מתוך מחויבות לכבוד האדם - אלו הם עשרת הדברות שלנו. **מגילת רות**, הנקראת בשבועות, היא מגילה של חסד. כל הדמויות במגילה יוצאות מגדרן כדי להיטיב אחת לרעותה. רות, גיבורת המגילה היא כמובן הצדיקה הראשית, והיא זכתה להיות הסבתא רבא של דוד המלך. המגילה קושרת את הרעב ללחם עם הצורך בקשר אנושי ובגילויי חסד, הפורצים את הסדר החברתי וחוקיו. מגילת רות היא מגילה של תקווה, וכך גם חג הביכורים כולו.

במהלך ספירת העומר שזורים גם מועדים שאינם מהתורה: יום השואה והגבורה, יום העצמאות (הקדשנו להם זיכרון בעלון הקודם), 1 במאי ויום ירושלים.

מועד חילוני, שכבר שכחנו על קיומו, הוא האחד במאי. מתוך הויקיפדיה:
"יום הפועלים הבינלאומי, ובשמו הידוע יותר "אחד במאי", המצוין כביטוי לסולידריות בין ארגוני עובדים, וכביטוי למאבק למען תנאי עבודה טובים יותר".
אנו, ילדי הקיבוץ הראשונים, זוכרים איך ביום זה לבשנו חולצות לבנות (כשבגרנו לבשנו חולצות כחולות עם שרוך לבן) ויצאנו לחיפה, להפגין עם הדגל האדום. עד היום הורים רשאים בראשון למאי לא לשלוח את ילדם לבית הספר, כהצהרה על הרצינות והערכיות שהם מייחסים ליום הזה.

יש לציין את **ועדת התרבות וצוותי החגים** שיצרו בכל המועדים והחגים את האווירה הדרושה, ונתנו לנו את החוויה הייחודית - רמתשופטית, של קהילה מגובשת ומכונסת בכל החגים, בהרגשה שנעים לנו ביחד!

ביום העצמאות הוצאנו "**ברמה**" מודפסת, צבעונית ומוקדשת לנושא המילואים. זאת לבקשת צוות החג. נענינו ברצון ואפילו חשבנו להוציא פעמיים בשנה (אם יהיה תקציב), עלון צבעוני מודפס, מוקדש לנושא מוביל. אולי בחג קיבוץ?

קריאה נעימה, בלהה ואסתר.

אנו מביאים את דבריו המלומדים של עוזי לושי מעין השופט, על "יום ירושלים", מתוך העלון שלהם ובאדיבות בתיה רזניק.

די לחכימא... בידע / עוזי לושי

יום ירושלים

יום ירושלים נקבע בשנת 1968, על ידי הרבנות הראשית לישראל, לכ"ח באייר, כ"יום שמחה והודיה, לכל בית ישראל, באשר הם שם".
בשנת 1998, שלושים שנה אחרי הקביעה של הרבנות, חוקקה הכנסת את "חוק יום ירושלים".

כידוע, בתאריך כ"ח באייר תשכ"ז 7.6.1967, ביום השלישי למלחמת ששת הימים, נכבשה ירושלים, שהייתה בתחום השליטה של הממלכה הירדנית. (מספר חברים שלנו השתתפו בכיבוש הזה, ואני הקטן הייתי שותף לירי תותחים, מעל ראשיהם).

הביטוי יום ירושלים מופיע פעם אחת בתנ"ך. כיום חורבן, כפי שכתוב בספר תהילים פרק קל"ז, המוכר לכל, מן החופות הנערכות ע"י רב אורתודוקסי: "אם אֶשְׁכַּח יְרוּשָׁלַם. תִּשְׁכַּח מִיָּמַי. תִּדְבַּק לְשׁוֹנֵי לַחֲפִי, אִם לֹא אֶזְכְּרֶנּוּ, אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם; עַל רֹאשׁ שְׁמֹחֲתִי. זָכַר יְהוָה לְבִנְיָאָדוֹם, אֶת יוֹם יְרוּשָׁלַם, הָאֲמָרִים: עָרוּ עָרוּ; עַד הִסּוֹד בָּהּ!" (ערערו את היסודות שלה). מכאן שבירת הכוס בזמן החופה. ללמדך שביום החיבור בין בני הזוג, ובין המשפחות, אנו מזכירים את השבר הגדול, שעבר על ירושלים.

הרבנות לקחה את הביטוי יום ירושלים, המתאר בתנ"ך חורבן ושִׁפְהָה, והפכה אותו ליום בניין ופאר, כדי לקיים את מה שכתוב בספר ישעיה פרק ס"א: "לְשׁוֹם לְאַבְלֵי צִיּוֹן, לְתַת לָהֶם פֶּאֶר תַּחַת אֶפְרַיִם, שְׁמֹן שֶׁשׁוֹן תַּחַת אֲבֵל, מֵעֵטָה תִּהְיֶה תַּחַת רוּחַ כְּהֵה". מכאן המנהג הנפוץ ביהדות החרדית, לשים שקית אפר על ראש החתן ביום חופתו, כדי לקיים: "אִם לֹא אֶעֱלֶה אֶת יְרוּשָׁלַם; עַל רֹאשׁ שְׁמֹחֲתִי", ולקיים: "פֶּאֶר תַּחַת אֶפְרַיִם".

ונסיים בניקוד המוזר והבלתי תקין, של השם ירושלים בתנ"ך: המילה ירושלים מצויה בתנ"ך 641 פעמים. מתוכם 637 פעמים היא מנוקדת כך: יְרוּשָׁלַם. – בין האות ל' והאות מ' יש חיריק, בלי האות י' כנדרש (יְרוּשָׁלַם). הסיבה לכך:

עד לפני יותר מאלף שנה התנ"ך, לא עדיין לא הומצא ניקוד, וכל הטקסטים שלנו היו ללא ניקוד. יש להניח שבתקופה ההיא קראו את השם הזה, כאילו היה מנוקד כך: יְרוּשָׁלַם (על פי אחד הפירושים: עיר שְׁלַם).

כאשר הומצא הניקוד, וניקדו את התנ"ך, ביקשו לומר שיש שתי ירושלים: זו של מטה וזו של מעלה.

כיוון שאסור להוסיף או לגרוע אותיות או מילים בתנ"ך, הם שמו חיריק לפני המ' הסופית, מבלי להוסיף י', וכך יצרו מילה שמביעה כפילות: יְרוּשָׁלַם.

תוספת אישית:

יהי רצון שכל דבר רע שקורה לנו, יצמיח דבר טוב, כדי לקיים גם בנו את דבריה ישעיה הנביא: "פֶּאֶר תַּחַת אֶפְרַיִם".

עוזי לושי

אליעזר כהן, אחיו של אברהם כהן ז"ל, שניהם בני הקיבוץ, קרא בטקס הזיכרון דברים
לזכר אחיו שנפל במלחמת יום הכיפורים. אנו מביאים את דבריו :

אחי אברהם

זה כבר קרוב ל - 40 שנה שאני מנסה לכתוב דברים ליום הזכרון, ואינני מצליח.
אברהם, אחי, עמד חשוף בצריח הטנק, כאשר נפגע ישירות מקליע חודר שריון, ונפל ללא
רוח חיים אל תוך הטנק עליו פיקד.
נפל, והותיר את כולנו הלומים, כואבים ומבולבלים.
אל תנסו למצוא סדר הגיוני בדברי, שכן הזכרון מופיע ומכה כברק, ומטלטל את הנפש
כרעם מתגלגל, ואין אפילו הגיון להקשרים המדליקים אותו. ביום הזכרון קשה
שבעתיים. אני מביט סביבי, שמח לפגוש את חברי וחבריו של אברמליה, ילדיהם,
ונכדיהם, בני משפחתי, נציגי צה"ל, חברי קיבוץ חדשים- התרסה חיה, נושמת, יוצרת -
הממלאת במקצת את החלל שנותר מעל מצבת האבן הקרה והדוממת.
אין הגיון בשמחה הזאת, הנותנת כסות לכאב, דווקא ביום היחידי בשנה בו מותר לך, ואף
מצפים ממך להראות עצוב.
מדי שנה כאן, במקום הזה, מזכיר נציג הקיבוץ את ייחוד כשרונותיו של אברהם.

אלא שבשבילי אברהם היה אח - אח כזה שעושים אותו דברים. כבר כשהתחיל ללכת, עוד
לפני שהייתה בריכת שחיה בקיבוץ, שיחקנו "הקדרים באים" מתחת לממטרות על
הדשא, ואתה שמח כל פעם מחדש, ובוכה כאשר הקדרים תופסים אותך. כמה קינאתי בך
שהיו לך אופניים על שני גלגלים, שלך פרטיות בקיבוץ, עוד לפני שלמדת לרכוב עליהן.
כשנפל - לא ידענו הרבה פרטים. בתום השבעה, בק"מ ה - 101 המפורסם, מצאתי את
רמי בלו, אשר דמו של אברהם ניתז על בגדיו בעת נפילתו לתוך הטנק - כדי לשאול ולקבל
פרטים.

הפגישה לא השיגה את מטרתה, והוסיפה, לצערי, צלקות לרמי וגם לי.

רק כעבור שנים, כאשר רמי בלו, רון זוהר ואריה שמרת, נפגשו מחדש והגיעו ליום
הזיכרון בקיבוץ, התבהרה תמונה מלאת גבורה מימי הלחימה האחרונים עד נפילתו.
מאז, באומץ, ובמאמץ נפשי לא פשוט, הם ומשפחותיהם, מגיעים שנה אחרי שנה,
ומחזקים אותנו בעצם קיומם.

מעדותם התברר שמפקד המחלקה של אברהם החליף את אברהם בטנק, הטיל עליו את המשימה להמתין במיתלה עד תיקון הטנק שלו, ואז לנוע כטנק בודד בשטח, מן המיתלה עד לאזור הקרבות בתעלה, (כ-100 ק"מ) ולחבור עם הפלוגה.

לאחר שחבר עם הפלוגה, הספיק הטנק של אברהם לחלץ פצועים רבים, תחת אש תופת, כפי שמספר רון.

רמי ואברהם חילצו את אריה שנפצע אנושות. מהחילוץ שלו זוכר אריה את פניו של אברהם בצוהר הצריח מנסה לשכנע אותו ש"יהיה בסדר". כמה טוב שאברהם צדק ואריה ומשפחתו כאן אתנו.

ממש לפני נפילתו עלה אברהם פעמיים לעמדה שולטת, אשר ממנה לא היתה לתותח אפשרות הנמכה מספקת- כדי לירות. אברהם ידע היטב כי אסור לעלות לאותה עמדה פעם שלישית, הן כתורת חיל השריון, והן ממשפחתו, כניסיון חיים, ובכל זאת ניסה שוב, כנגד הסיכונים, למצוא את קפל הקרקע הנכון שייאפשר לתותח לירות - ושילם על כך בחייו. התבהרות תמונת הגבורה, פתחה אופל חדש - למה? למה נער חכם, עיריני, תאב חיים, טנקיסט מקצועי - הולך כך אל מותו, זאת גם כאשר התחושה הכללית של כל הלוחמים הייתה שהם נלחמים באופן הכי ממשי ואישי על קיומה של משפחתם, ועל קיומה של המדינה.

כמעט 40 שנה חלפו, על מסך הטלוויזיה "שרה ילדה בת 9 את השיר "אליפלט"ומכה כברק ורעם, מפרקת אותי לגורמים, עם שאלת ה"למה?". אברהם לא היה אליפלט, היה לו אופי חזק, עם קבלות, ולנו כאן עלי אדמות, היתה נחת ממנו והרבה תוכניות וציפיות למימוש כשרונותיו- למה? כבר כמעט 40 שנה אחרי - מהקבר הדומם אין תשובה "למה" ?

אחיך אליעזר.

בית ספר תיכון "מגידו" ציין את יום הזיכרון לחללי מלחמות ישראל ולנפגעי פעולות האיבה בסימן 40 שנים למלחמת יום הכיפורים.

אמנון ישראלי מעין השופט מספר לחניכים על רקע מפת ישראל.

דוד בראון מהזרע משוחח עם חניכים על רקע מצגת שהכין על הקרבות בסיני.

במסגרת הפעילות התקיימו מפגשים עם לוחמים ותיקים שלחמו במלחמת יום הכיפורים והם שיתפו את התלמידים בחוויותיהם ובסיפורם האישי מהמלחמה. המספרים באו מכל יישובי המועצה וחלקם קרובי משפחה של התלמידים. מטרת המפגשים הייתה לחבר את בני הנוער אל סיפורה של מלחמת יום הכיפורים ושל מדינת ישראל דרך סיפורם האישי של הלוחמים, ובכך לאפשר חווית למידה משמעותית ובעלת ערך לחניכינו, ולחזק את הקשר של החניכים אל הקהילות שלנו.

החניכים הקשיבו קשב רב לסיפורים, התעניינו ושאלו שאלות.

עבורם מלחמת יום הכיפורים היא היסטוריה רחוקה ומפגש פנים אל פנים סייע להם להבין את משמעות המלחמה ואת השפעתה על החברה הישראלית. העדות ממקור ראשון, הנגיעה בנושא כה רגיש וחשוב כמלחמת יום כיפור, הקשר בין הדורות, וההכרה של ההיסטוריה של המדינה מסיפורים אישיים, תוך כדי העברת ערכים של תרומה, שותפות ויוזמה הם ערך

מוסף כל כך משמעותי עבור הנוער היום- אזרחי המחר של המדינה. כל אלו, גרמו לנו לצאת מהמפגש, מורים וחניכים, בהתרגשות ובתחושת התרוממות רוח, ועל כך נתונה תודתנו לכל המספרים, שפינו את זמנם, תכננו בקפדנות את סיפורם, ושטחו אותו בפני חניכינו. גם טקס הזיכרון הבית ספרי הוקדש לציון 40 שנים למלחמה, ובמהלכו שולבו קטעי קריאה, שירי זיכרון מאותה תקופה, ריקוד וסרטים על המלחמה. בנוסף, באותו יום ארחנו קבוצת תלמידים יהודים מסנט לואיס אטלנטה שנמצאים בסיור בישראל דרך שותפות 2000 יקנעם-מגידו – סנט לואיס אטלנטה. הקבוצה הצטרפה לטקס הבית ספרי ולאחריו התגייסו חניכי שכבה ח' לארח אותם בבית הספר לפעילות חברתית מעניינת, ולקחו אותם לסיור בבית הספר, בחווה החקלאית "אדמה" ובקיבוץ עין השופט.

"בכיתי כי חיכיתי"

ראיון עם סיגל לבסקי לרגל הוצאת ספר ביכורים לילדים מפרי עטה.

ראיינה אסתר

(האיורים בכתבה הם מתוך הספר)

סיגל היא יועצת חינוכית בבית ספר "עומרים" מזה 7 שנים. לפני כן הייתה מחנכת כיתה קרוב לעשרים שנה. היא בעלת תואר שני בייעוץ, ומסיימת כעת את לימודי הפסיכותרפיה.

סיגל מנחה קבוצות הורים וילדים, וכן מתמחה בפסיכותרפיה במרכז הטיפולי למשפחות בסיכון בפרדס חנה.

הספר "בכיתי כי חיכיתי", ספר ילדים, עומד לצאת בשבועיים הקרובים ("רציתי להוציאו בחג הביכורים אבל... לא יצא").

את העמוד האחרון של הספר סיגל מקדישה להורים ולאנשי חינוך:

*"הספר עוסק בהתמודדות של ילדים צעירים במשפחה בה האם עוברת "לידה שקטה", ונכתב מנקודת מבטו של הילד המצפה לתינוק, תוך נגיעה בקשת של רגשות הנוגעות בהתמודדות עם ציפייה מול אכזבה. הספר נולד מתוך חוויה אישית כואבת של "לידה שקטה", והתמודדות עם אבל פרטי של כאב, אכזבה, שאלות וציפיות לאחות קטנה...
"לידה שקטה" מוגדרת כלידת עובר ללא רוח חיים בין אם מת בעודו ברחם, במהלך הלידה או סמוך ללידתו. חוויה כאובה זו אינה מדוברת דייה ויתכן שהאלם סביבה קשור למבוכה ולקושי בתפישת "לידה שקטה" כחוויה טראומטית וכאבל הבא בעקבותיה".*

ווידוי אישי: סיגל ואני חברות טובות (למרות פער הגילים). עבדנו יחד בחינוך ילדים 15 שנים, בראש אחד, וזה דבר מקרב ומפריה. ליוויתי אותה בלידה השקטה שלה וראיתי את תעצומות הנפש והיכולת של סיגל להיות מכילה, גם בעת העצב הגדול שלה. קראתי את הספר ומאד התרגשתי. הריאיון הזה נכתב עם המון אמפטיה למרואיינת... (כן זה לא מקצועי) ועם הקוראים הסליחה.

איך הגעת לכתיבת הספר? ולמה ספר ילדים ולא ספר ייעוץ למבוגרים?

סיגל: לפני כ-14 שנה עברתי "לידה שקטה" של תינוקת, כשהייתי בהיריון מתקדם. בבית היו לנו שלושה בנים מתוקים שחיכו לתינוקת – לאחותם. דורון, שתמיד נמצא שם בשבילי, ואני, מצאנו את עצמנו קרועים בין האבל הפרטי שלנו לבין ההורות והאחריות על שלומם הנפשי של ילדינו - בין עצמי וצערי, לבין אכזבתם. כבר אז עברנו ביחד, כל המשפחה, תהליך מאוורר של שיתוף רגשות ושיחות נפש. הבנתי שלילדי אין כתובת אחרת ושנחנו ההורים זה הדבר המשמעותי ביותר בעת כזו לילדים. מכאן את מבינה מדוע הספר פונה אל ילדים.

החברה מתייחסת ל"לידה שקטה" כמשהו שקשה להכילו. זה אבל לכל דבר, אך עבור החברה זה לא "ממש אבל", אין "שבעה" אין שם למתה, ואין תמונה. העמימות מזמינה את הפנטזיה הילדית למלא את החלל שנוצר, וכל זאת מלווה מצידם בדאגה להורה הכואב והבוכה.

החברה רוצה שהמשפחה תחזור לשגרה ומשפטים כמו: "העיקר שיש לך ילדים בריאים בבית", נאמרים כדי לעודד ולנחם, אך ממש אינם משקפים את חווית ההורים שתינוקם נולד מת.

מתוך כך שאין תהליך דתי וחילוני מסודר, כל אחת ואחד בוחרים כיצד לנהוג: לתת שם לילד/ה? לצלם אותו/אותה? איך לקבור?

חשוב לי לציין שלאחר הלידה השקטה נולדה לנו בת נהדרת ומקסימה, היא המתנה הגדולה שלנו. את ההיריון עמה עברנו בליווי הרבה אהבה ותמיכה מהמשפחה, והחברים ואנחנו מאושרים!

במשך הזמן התחילו לפנות ולהפנות אלי נשים, בעלים, ילדים, שחוו חוויה דומה. פתאום מצאתי את עצמי תומכת ועוזרת להם מהמקום שלי, כאחת

שעברה חוויה דומה וכבעלת מקצוע. לדוגמא, הגיע אלי בן זוג שבא לבד, כי את כל כוחותיו הנפשיים נתן לאשתו, שהייתה זקוקה לו מאד.

לפעמים הגיעו אלי אמהות לאחר שנים מספר מאותה חוויה קשה, משום שאז, סמוך לאירוע הן חרקו שיניים והמשיכו הלאה. בתפקידי כיועצת, בעקבות פניות של הורים שאפגש עם ילדיהם לאחר חוויה כאובה זו, מצאתי את עצמי מטפלת בילדים במקביל להוריהם.

למה ספרי? אני מאד מקורבת לתחום הספרות היפה, קוראת ספרים ושירה ומחוברת מאד למילה הכתובה. על המדף בחדרי כיועצת, מונחים ספרים רבים העוסקים בנושאי התמודדות של ילדים עם מציאות בלתי רצויה. נוכחתי לדעת שאין ספרים הנוגעים בנושא זה ושיכולים לעזור לילדים.

אני מאמינה שבכל חדר של יועצת, איש טיפול, חשוב שיהיה מונח על המדף מגוון ספרים בנושאים שונים, לקריאה משותפת עם הילדים, כדי שאיש/אשת המקצוע יוכלו לשלוף את הספר בעת הצורך.

ספרי על התהליך של כתיבת הספר ועל האיורים שכל כך מרגשים ומותאמים לכתוב.

סיגל: בראשית שנה זו ליוויתי זוג הורים שנולד להם תינוק מת בחודש תשיעי ("כדי לעבור את האירוע נכון, עד כמה שאפשר, קיימת לצערי חשיבות רבה בבחירה במילים כמו: "עוברית", "מת", "מוות" זה חשוב כדי להפחית עמימות ולצמצם פחדים"). הליווי היה ממש צמוד מההכנה לקראת לידה מסוג זה, לאחר מכן הלידה, השהיה בבית החולים, החזרה לבית וההתמודדות המשפחתית. ההורים היו מודאגים והתלבטו מה להגיד לילדים הקטנים בבית. באיזה שהוא שלב אמרתי להם: **"יום אחד אני אוציא ספר לילדים", שיעזור להורים וילידים".**

חודש אחרי זה נולד הספר...בלי אפידורל, אבל כן עם צירים. לפני כתיבתו הרגשתי אי שקט...יום אחד נשארתי לבד בבית, לקחתי בלוק מכתבים והטייטה נכתבה תוך כמה שעות. המילים והתוכן כבר הבשילו בראשי מזה זמן.

נתתי למשפחתי, לחברותי, לאנשי מקצוע, שיקראו וחיכיתי. תגובת כולם הייתה התרגשות. כולם ביקשו שאמשיך הלאה ושהספר חייב לצאת. כמו-כן עניינתי רופאי/רופאות נשים שמודיעים את הבשורה המרה. **ד"ר גלעדי** תמך מאד **ועדנה קרמר**, סופרת ילדים מעין השופט, נתנה את ברכת הדרך.

התקשרתי לחברתי הטובה **אמילין**, שגרה בספרד, גם היא עברה לצערי חוויה דומה. היא אמרה לי: **"אני אייר את הספר היקר הזה"**.

בספרי ילדים יש משמעות כבירה לאיורים, הם נותנים פרשנות רגשית למילים. העבודה עם אמילין הייתה תהליך ארוך בפני עצמו. ראשית, בתחושה שלי היא כמו אחות. היא איירה ברגישות רבה, העבירה אלי את האיורים ואני התחברתי אליהם והתרגשתי עם כל איור שנמסר לי. התהליך לקח זמן...החיבור בינינו הלך והתחזק עד לגמר העבודה, ורואים זאת בספר.

מה את מרגישה כלפי הספר (הרך הנולד)?

אני מאד רוצה שספר זה יסייע לילדים והוריהם, וכמובן לכל הבאים במגע עם ילדים ומשפחותיהם - אנשי חינוך, ייעוץ וטיפול. זו המתנה שלי לחברה בה אני חיה.
אמא תרזה אמרה:

"יש אנשים שעושים דברים גדולים, ויש אנשים שעושים דברים קטנים עם אהבה

גדולה". זה משפט המפתח שלי.

אני רוצה לערוך השקה לספר בביתי, וכן לפרסם אותו בבתי חולים, בין אנשי חינוך, יועצים/צוות, עובדים סוציאליים, פסיכולוגים/לוגיות ועוד...

זו הנתינה שלי. בשבילי הספר, מלבד העזרה למשפחות, הוא גם סגירת מעגל, וזה בעצם עוד חלק בריפוי האישי שלי.

מה היו התגובות של האנשים שקראו את הטיוטה?

לא תאמיני כמה אנשים מבוגרים מעורבים ב"לידה שקטה", אם כהורים, כאחים וכחברים. כולם זוכרים זאת כחוויה טראומטית וקשה. במיוחד בשנים עברו, או כשלא דברו על זה, והחוויה נשארה בלתי מעובדת רגשית. סיפר לי בחור שכיום הוא כבר סב, את העצב של הוריו ושל עצמו כשנולדה לו אחות מתה. הוא חווה קשה את היגון של הוריו, ועד יום מותם, מלבד היום בו הם סיפרו לו על לידת אחותו המתה, הם לא דברו על הנושא. האיש קרא את ספרי, התרגש, והזיל דמעה. כיום הוא מבין שהמטרה של הוריו הייתה להגן עליו, "מוות זה לא דבר טוב לילדים לדבר עליו", אבל היו לו המון שאלות שנשארו בבטן. במגירה שליד מיטת הוריו הוא מצא את תעודת הפטירה של התינוקת. כל התגובות שקיבלתי היו תומכות ומעודדות להמשיך.

במה זכית?

בתקופת החוויה הקשה שלי הייתי מוקפת תמיכה ואהבה של **זורון**, המשפחה הרחבה, חברים ושל צוות בית הספר. אני מאמינה גדולה באהבה בכלל וככוח מרפא, כך גודלתי וגידלתי את ילדי. אני רוצה להזכיר את **נירה גולדברג** שנתנה לי תמיכה ענקית. זכיתי ממנה להכלה מלאה "להכיל את המכיל". מצד אחד אני תמכתי בילדי והייתי מכילה, ומצד שני הייתי צריכה הכלה לעצמי.

מרים גלעד שהכירה חוויה קשה זו מהבטן (תינוקת שמתה לה במהלך הלידה) הייתה בשבילי לאורך כל התקופה שעברתי, רגישה, אמפאית ואוהבת. גם את **אסתר**, בתור מנהלת בית הספר, היית שותפה מלאה לפני ה"לידה השקטה" ולאחר מכן באת אלי יום יום (כמו בשבעה), עם עוגה ומאור פנים. זכיתי בכולן.

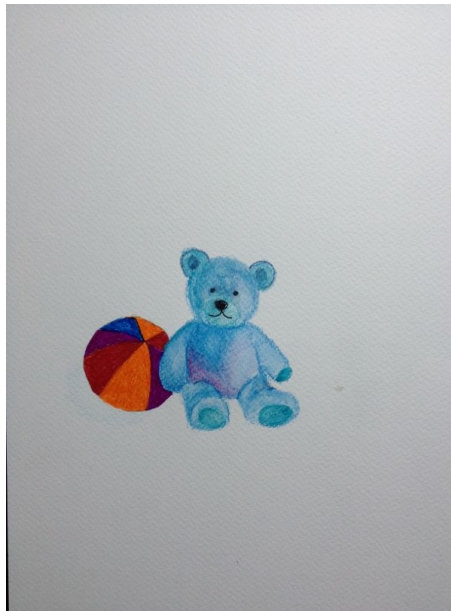
נוסף לכך, באותה תקופה הייתי מחנכת של כיתה ה' והילדים בכיתה ראו את גדילת הבטן וחיכו לתינוקת שלי שתיוולד. הם שאלו שאלות והתעניינו, בדומה לילדי הפרטיים. בתקופת חופשת הלידה ("כן צריך לקחת חופשת לידה ולהתחזק כל אחת בדרכה"), הגעתי לכיתה שלי ושוחחנו על הכאבים והאכזבות שלהם.

תלמה בר-אב כתבה בפתח של סיפורה – "לגעת בחיים" על חוויה שהייתה לה על חוף הים. כשהייתה בת חמש היא נכנסה לבד למים כשאביה דיבר עם חברים על החוף. לפתע היא נתקלה במערבולת וכמעט שטבעה. אביה הגיע במועד, שלף אותה מהמערבולת ואמר לה: **"כשאת נכנסת למערבולת אל תלחמי בה, תתני לה להוביל אותך ולסחוף אותך עד לקרקעית, רק משם תוכלי לעלות ולהגיע לחוף מבטחים"**.

את המטאפורה הזו ציטטתי לילדי הכיתה כשביקשו שאחזור כבר לכיתה, והוספתי: **"אני עדין במערבולת, כשאצא ממנה, אוכל להיות באמת פנויה עבורכם"**. אין לי ספק שהיה להם שיעור על החיים. המתנה שקבלתי מהם היא שבכיתה ז', בבית ספר תיכון, הם קראו לכיתתם **"שנהב"**, כשם ילדתנו המקסימה, שנולדה לנו לאחר כשנתיים, הופתעתי והתרגשתי.

בסיום הספר סיגל כותבת: **"לילדים יש משאבי כוחות להתמודדות, הם שואבים אותם במידה רבה ממבוגרים משמעותיים, יצירת אווירה המאפשרת דיאלוג (מותאם לשלב ההתפתחותי) הבעת רגשות ושאלות שאלות תתרום לתחושת מוגנות, שייכות, למסוגלות הילד ולהתמודדות המשפחה. קריאה משותפת בספר נותנת לגיטימציה לדיבור ופותרת הזדמנות להפנמה ועיבוד"**.

אנו מחכים בקוצר רוח להוצאת הספר ואת הריאיון הבא נקיים כאשר הספר יהיה בארגז הכלים של המטפלים השונים, אך בתקווה שמשפחות נוספות לא תזדקקנה לו.

לחברים שלום וחג שבועות שמח!

חג השבועות הוא בעיקר חג של ההתיישבות העובדת והישובים במרחב הכפרי. כיום בקיבוץ רמת השופט רוב המחזור הכספי נמצא בפעילות החקלאית הענפה, המגזר העיסקי נמצא בתנופה רבה ברוב רובם של ענפי החקלאות.

שותפות גד"ש "הרי מגידו" – (שותפות של הקיבוצים: מגידו, רמות מנשה, רמת השופט) שטחי הגידול בהר הצהיבו ובימים אלו הם בעיצומו של קציר חיטים לאחר שנה מוזרה ומיוחדת שהתחילה בגשמי ברכה בחודש ינואר ומאז מעט מאוד ימי גשם, אך זה הספיק על מנת להביא את החיטה בהר ליבולים טובים.

שותפות "הרי מגידו" יוצאת לדרך חדשה לאחר שכל השותפים הגדירו מחדש את אופן הפעלתה של השותפות כך שלקיבוצים רמת השופט ורמות מנשה תהיה מעורבות מלאה ושיתוף מלא בהפעלת השותפות, ובשלב הבא יכנסו קיבוצים נוספים לתוך השותפות.

רפת – אנו נמצאים עמוק בתוך בניית הרפת החדשה, סככת היבשות והעגלות עומדת כבר בשיא תפארתה, כעת, סיימנו להרוס את חלקה הדרומי של הרפת ובימים הקרובים מתחילים לבנות את הרפת החדשה. תהליך הבניה הוא מורכב ביותר ונעשה תוך כדי המשך תפעול הרפת. מבחינת עמידה במיכסה אנו עדיין בפיגור גם בשנת 2013, עד חודש מרץ היה פיגור של 3% במיכסה. אני מאמין שלאחר סיום בניית הסככות החדשות נוכל להגדיל את העדר ונצליח להגיע למיכסה ואף לתכנן חריגה מסוימת בשנה הבאה.

מטע האבוקדו – שחר שגיא נכנס לחפיפה עם אריה בניהול המטע, באמצע השנה הוא יקח את מושכות ניהול המטע לידי, אריה יישאר כעובד בענף ויתרום מניסיונו הרב להמשך פיתוחו וקידומו של מטעי האבוקדו ברמת השופט. אנו נמצא את הזמן והרגע להודות לאריה שגיא על תרומתו הרבה למטעים ברמת השופט.

כל העובר בצומת רמות מנשה יראה את שטחי האבוקדו שלנו מצדו המערבי של הצומת, תמונת מצב עגומה של העקירה המאסיבית שנעשתה לאור מצבם של העצים, במקביל אנו נערכים בתחילת שנת 2014 לנטיעות חדשות מצפון לצומת.

לול – פתחנו את השנה עם שני מדגרים, אחד טוב מאוד מבחינה מקצועית והשני פחות טוב לאור מחלה שתקפה את הלהקה. אופיר סיים פרוייקט גדול של גידור מסביב לחוות הלולים, ויציקות בטון מסביב למבני הלולים כל זאת על מנת לעמוד בדרישות המחמירות של משרד הבריאות.

אנו נערכים בתכנון והגשת היתרים להעברת הלול הצפוני לאזור חוות הלולים הדרומית.

לינה הכפרית - על פי החלטת שיחת הקיבוץ אנו ממשיכים להפעיל את הלינה הכפרית באותה מתכונת, התפוסה וההזמנות למהלך שנת 2013 גבוהות ונראות מעודדות, הן על ידי קבוצות ארכיאולוגים והן על ידי קבוצות אחרות כמו משלחות רוכבי אופניים ואחרים.

השבוע יצא מכרז פנימי לניהול הלינה הכפרית.

מפעלי העץ – התחלנו את השנה יחסית בהאטה, אולם כיום המפעל עובד למעשה בתפוקה מלאה.

פרוייקט אוסם ב' – אני שמח לבשר שלאחר משא ומתן ארוך וקשה החליטו באוסם שהם מעוניינים לבנות בתוך המתחם הקיים חדרי קירור ושטחי אחסנה ולהישאר במרכז הלוגיסטי ברמת השופט עוד שנים ארוכות.

אנחנו פועלים כעת להכנת מכרז בניה וחתימת נספח התקשרות ארוך שנים בין שותפות קרת לבין חברת אוסם.

חג שבועות שמח לכל בית רמת השופט

כתבה אוהדת בעיתון "ידיעות הקיבוץ" על רמת השופט

(מי שינחש מיהו שובל גבע, כותב המאמר, שיגלה לעורכות ה"ברמה")

טיול ענק, מנגל ענק

הפקת ענק ל"טיול משק" של החברים והילדים מרמת השופט •
וגם בשורה לחובבי הבשר: הושק בקיבוץ מנגל מנוף

שובל גבע

בסוף השבוע האחרון (26-27 באפריל) יצאו מעל 400 חברים וילדים מקיבוץ רמת השופט, החל מתינוק קט ועד לוותיקים בני 80 ויותר, למה שהוגדר בקיבוץ כטיול הגדול בהיסטוריה שלו. המטיילים התחלקו לשבעה מסלולים שונים באזור ירושלים, כולם בהדרכת חברים מהקיבוץ, ובערב התכנסו לקבלת שבת, ארוחת ערב ומשחק בינגו סוער במחנה אוהלים ענק שהוקם סמוך ליישוב נסי'הרים. המבנה המפוצל של הטיול אפשר לחברים המבוגרים לסייר במוזיאון ישראל ובעיריוד בירושלים, לנעורים ולמיטיבי הלכת לטפס על ג'בלאות ולחול בנקיקים, ולמשפחות עם ילדים קטנים ולמיטיבי הלכת - לשכשך במי עיינות ולפקוד את מערת הנטיפים.

זוהי השנה השלישית ברצף שהחברים, ביניהם משפחות רבות שנקלטו בקיבוץ לאחר רונה, יוצאים לטיול קיבוצי כזה, והשנה נשברו כל השיאים - כ-400 משתתפים, כ-120 אוהלים, שמונה אוטובוסים, כ-700 שיפורי פרגיות וכ-450 נקניקיות.

ועוד ברמת השופט: ביום העצמאות הושק שם המנגל-מנוף הקיבוצי הראשון. מדובר במתקן הרמה וצלייה ענק, שמאפשר למי

מנגל המנוף. בטיול החברים של רמת השופט | צילום: עודד חכים

מדי שנה בקיבוץ בערב יום העצמאות. המי תכנן והמבצע של המנגל-מנוף האימתני הוא אבי כהן, חבר חדש בקיבוץ וחובב בשר מושקע. אם בימים כתיקונם מכנים אותו "אביר הגיר", על-שם המוסך שבבעלותו, ביום העצמאות האחרון הוסב שמו ל"אביר הגריל".

שמפעיל אותו להרחיק מהאש רשת מנגל בקוטר של מעל שני מטר, כדי לטפל בבשר שנמצא עליה. גודלה של הרשת, והטכנולוגיה המתוחכמת שנלווית אליה, מאפשרים לצלות כמות ענקית של בשר, שיכולה להאכיל את כל משתתפי ה"זבח" המסורתי, שנערך

לאריאלה ויורם חן ולכל המשפחה,

אנו משתתפים בצערכם עם מותו

של האב והסב

מנחם אייכנבאום ז"ל

מכתב ממשפחת עדי

חזרנו לנורבגיה אחרי תקופה של חצי שנה בארץ,

מלאים בחוויות וזיכרונות שממלאים אותנו.

כל אחד מאיתנו חזר לשגרה: עבודה, בית הספר, גן, חברים ומשפחה. חזרנו לנורבגיה עם איזה שהוא ערך מוסף שהבאנו איתנו מישראל:

שפה, תרבות ישראלית, טעמים ובעיקר געגועים לחברים. ככה זה שמחברים שני עולמות, תמיד נשארים געגועים לפינה הרחוקה יותר.

אנחנו בעיקר רוצים להגיד תודה לכולם על הכל. הקיבוץ עם כל השינויים היה ויישאר תמיד הבית שלנו בישראל. הרגשנו שכל אחד ואחד בקיבוץ תרם לחוויה ואנחנו מאוד מעריכים זאת. זה לא מובן מאליו כל הקבלה והנתינה שקיבלנו. אז תודה מכל הלב, ד"ש מכולנו ותמשיכו להיות קיבוץ וקהילה שכל כך נעים להיות חלק ממנה.

מאתנו: דרור, אינגריד, יונתן, רקל ונועה

למתגייסת הטרייה אביטל בנוביץ'

מקווים שיהיה לך שירות משמעותי ותורם!

צאתך לשלום ובואך לשלום!

מכולנו.

מועדון נשים

האביב בכל עוזו ואנו כהרגלנו הפשלנו שרוולים, לבשנו שורטס ויצאנו לטיול אביב קצר בכרמל, עם המדריך דני אשכרי מהזורע.

בנות חניניות
בשמלות פרחוניות,

יצאו להן בסך,

לטיול של אחה"צ

וחשו שלחופש נולדו.

עיניהן מבריקות

בלחיייהן גומות

והכל היה כה מוצלח.

אנוש התחפש לבת

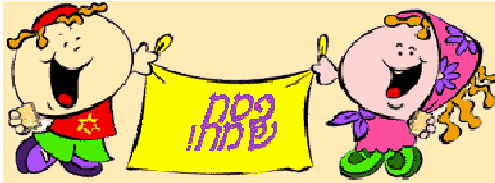

משולחן רכזות התרבות

חברים יקרים שלום,

חודשיים עמוסי אירועים כבר מאחורינו, החששות הכבדים שליוו אותנו מביטול חג הפסח, הקושי הגדול לגייס חברים לצוותי החגים והטקסים, העומס הגדול שנפל עקב כך, על חברי הצוות בכל חג, למרות כל זה ברצוננו להודות לכל אלו שהתנדבו שעזרו ותרמו להצלחת האירועים לכולכם תודה! תודה! תודה!

סיכום הפקת חג הפסח (כתבה גליה ברטוב)

השנה, למרות שהוחלט על ביטול ליל הסדר, התארגן צוות קטן ודינמי כדי להרים את החג בקיבוץ.

לתחושתנו פסח הוא חג חשוב בתרבות של הקיבוץ שלנו, וחבל יהיה לא לקיים אותו. לשמחתנו הייתה התגייסות רבה וכל מי שפנינו אליו שמח להיות שותף ולעזור בארגון. רוח ההתנדבות והשיתוף ליוותה את כל ארגון החג וגם את הערב עצמו.

ליל הסדר נחגג באווירה נעימה ומרגשת, הכל היה מאורגן למופת, ואנשים יצאו עם תחושה טובה מאוד. בסוף הסדר אנשים המשיכו לשבת וחיכו לעוד.

הסדר היה מבוסס על הטקס שנוסח בשנים האחרונות בקיבוץ, ומוכיח את עצמו משנה לשנה. הוספנו קצת קטעי קריאה, והחלפנו כמה שירים, אבל אופי החג נשמר כמו שהוא, עם הדברים שמייחדים את הסדר ברמת השופט.

האוכל היה מעולה! זה לא היה קל, שירי ואלן, יחד עם משפחה וחברים, עבדו מאוד קשה כדי להכין אותו, אבל היה שווה. ההגשה הייתה במזנונים, דבר שהוריד עלויות וגם שיפר את איכות האוכל, שהיה חם וטעים סססס.

בחג היו כ-360 אנשים, חצי מהם מהקיבוץ והשאר אורחים. יש לשער שאם היה ידוע קודם על קיום החג בקיבוץ היו מגיעים יותר חברים.

מבחינת התקציב, היה שיפור גדול השנה. המנות עצמן היו ללא סבסוד. מוועדת התרבות ניתן תקציב עד 10,000 ₪, שלא כולו נוצל. הכסף יועד להשכרת ציוד, פרחים ומנהלות.

לאחר החג, יש לנו תחושה ברורה שכדאי להמשיך ולחגוג את פסח בקיבוץ גם בשנים הבאות. יחד עם זאת יש מספר שאלות שרצוי לבחון לגבי הדרך בה מקיימים את הסדר:

איך ממשכים לייעל ולחסוך בהוצאות של החג, איך לייצר, בנוסף למבנה הטוב של החג, גם תוכן שמתאים יותר לאופי הקיבוץ, איך שומרים על השקט והריכוז במהלך החג ועוד. כל זה במטרה לשמור על מה שיש לנו, ובמקביל גם לשפר ולאמץ תכנים ונוהגים שיותר מתאימים וטובים לנו.

תודה לצוות החג שעמל בשמחה ובנחישות לארגון החג:

- **לשירי הנפלאה שלנו**, ולעזר שכנגדה – **אלן**, על התכנון, העיצוב וכמובן הבישול והאוכל - מהגפילטע ועד אחרונת המפיות.
- **לנועה** וייסברג על העבודה המפרכת של הרישום לחג וארגון הישיבה.
- **לאיילה בר-לב** על הכוריאוגרפיה והחזרות המתגרות לחד-גדיא.
- **לעופר אפשטיין** על הלוגיסטיקה, הסחיבות, הריצות ובעיקר על האכפתיות.
- **לגליה ברטוב וקרן לוי** על תכנון הטקס על כל פרטיו והגיגיו.
- **ליוולטה ולוורד** על הטלפונים, המרץ, הנחישות וכל השאר.
- **לעמוס שטיין**, זקן הצוות, על תרומתו הרבה בארגון הערב ובמוזיקה.
- **תודה לשמוליק טסלר ולאילן חכים** על המוזיקה והשירים.
- **תודה לאב הסדר, מוטי יצחקי**, על הנחייה מוצלחת.
- **תודה לירי אפשטיין** על התלבושות לחד גדיא ועל קישוט ועיצוב השולחנות.
- **תודה לישראל לביא** על הרכבת פאזל מקומות הישיבה.
- **תודה לאלי דיין** על העזרה בחדר האוכל.
- **תודה לדגנית** על העזרה האדיבה במנהלות ובהתאר.
- **תודה למנחם גרוסמן** על עיצוב הכניסה.
- **לאלה יצחקי** על הפרחים והטאצ'ים הסופיים.
- **תודה לאורנה חכים** על הליווי והייעוץ.
- **תודה ללריסה ולסיגל** מועדת תרבות.
- **תודה לאיוון** על ההגברה.
- **תודה גדולה לדורון ארד** על השתייה לערב.
- **תודה ענקית לכל התורנים המסדרים והמחסלים.**
- **למקריאים, הנגנים והשרים** שעושים לנו את ערב.
- **תודה לילדים** המקסימים שהתגייסו ועשו הרבה חזרות לקראת החג.
- **ותודה מכל הלב וחיבוק ענק לכל מי שהגיע לחגוג יחד אתנו את חג הפסח בקיבוץ רמת השופט.**

סיכום חגיגות המימונה

חגיגות המימונה חתמו את חג הפסח. צוות החג ובראשם מזל ושירי עבדו יומיים במטבחה של שירי, לשו, יצרו, אפו כמויות אדירות של מטעמים מתוקים כמיטב המסורת המרוקנית. הערב התקיים בחדר האוכל של הקיבוץ, וכמקובל במימונה, הקיבוץ פתח את שערו לכל מי שרצה והגיע.

את הערב הנעימה לנו רקדנית בטן שהפעילה את הילדים והמבוגרים כאחד. תודות לצוות האופות: **שירי אפשטיין**, **מזל דאי**, **לילך מרגוליס**, **דקלה כתר**, **אורלי גבאי תורן**, **נועה ועינב ויסברג**, **גלית כהן**, **אינקה מודריך**, **יעל לוי**, **חלי עמית**, **ירי אפשטיין**, **יעל אפשטיין**, **אפרת שלו**. לתורנים המסדרים והמחסלים. תודה לכל מי שהגיע.

סיכום טקס יום הזיכרון לשואה ולגבורה

"בזיכרון הקולקטיבי הישראלי תופסת השואה מקום נכבד, קשה יהיה להבין את ההווה הישראלית מבלי להתייחס לאסון אשר ארע לעם היהודי בזמן מלחמת העולם השנייה. זיכרון זה עומד ביסוד הזהות הלאומית של כל אחד ואחד מאתנו.

כחלק מזיכרון זה יצאו ילדינו למסע לפולין. במסע חזרו אחורה לחיים בגטאות, הם הלכו באותה הדרך שבה צעדו הנספים, שמעו סיפורים על החיים בגטאות. הם ראו, הרגישו והריחו את התקופה שאסור לנו לשכוח, את תקופת מלחמת העולם השנייה.

השנה מציינים 70 שנה למרד בגטו ורשה ולמרידות בגטאות ובמחנות נוספים. לנוער היהודי היה תפקיד מיוחד ומפואר במסכת ההתנגדויות לנאצים. סיפורי גבורתו נצרכו בתודעה והטביעו את חותמם בזיכרון העם היהודי.

אותם מורדים נחשבו לגיבורים שהנהיגו דרך אחרת, באומץ ובגבורה. בקטעי הקריאה בחרנו להתייחס למנהיגות בשואה, מנהיגות שבאה לידי ביטוי בסיפור של אינגה, עליה מוטלת משימה קשה, וברגע האמת, בעזרת תושייה היא מצליחה להציל שבעה ילדים ממשלוח מוות. סיפורן של שתי אחיות צעירות, שלבקשת אביהן עושות מסע מפרך בדרך אל החופש, כאשר הן נאחזות בסיר בישול מביתן, וסיפורו של יצחק ארד, שבמעשה גבורה הצליח למקש רכבת שנעה בעורק תחבורה ראשי של הצבא הגרמני".

(מתוך קטע הפתיחה לטקס, נכתב ע"י שרון גלעד - אמא של אלמוג מכיתה י"ב).

אנו רוצים לומר מספר תודות, והראשונה בניהן מגיעה ליהודה מרגלית ששיתף אותנו באומץ רב ובכנות גדולה בסיפורו המרגש.

בנוסף אנו רוצים להודות לערן גולדברג, מאי אשורי-סבן, עמר גושן, רותם בנסל, עמוס שטיין, בראל הוז, ואמיר שרון - על הנגינה והשירה.

תודה למנחם גרוסמן על העזרה בעיצוב חדר האוכל, לרן חכים על העזרה במצגת והסרט מתוך מסעו לפולין. לעדה ארז על קריאת ה"זכור", לשלמה מנדל על החומרים מן הארכיון.

תודה לרונון בן חיים, עמוס שטיין ובראל הוז על ההגברה. ולסיום, תודה להורי ונערי י"ב שארגנו את הטקס.

סיכום חגיגות יום העצמאות

השנה התאחד צוות החג בפעם השלישית לארגון החג. אירועי יום העצמאות כללו: טקס בערב החג ולאחריו זבח. למחרת התקיים ניווט האביב הראשון, הפנינג וארוחת צהרים משותפת, ולסיום טורניר הכדורגל.

טקס

בשונה משנים קודמות הוחלט על נושא מוביל שסביבו ניבנה הטקס: "ערב הוקרה לאנשי מילואים ומשפחותיהן", ואם זאת היה רצון לשמר את צביון הערב המקובל.

את הטקס הנחה רן חכים, והוא היה עשיר ומגוון, וכלל הרבה שירה וריקודים. את המשואות עלו והדליקו הפעם "המילואימניקים", לצליל החרוזה של שלמה הדר ועמליה גולדברג. טקס ההדלקה הוסרט והוקרן ב live על המסך. ולא נשכח את ההומור - צוות תיאטרון הקיבוץ שיקף בצורה מדויקת ומצחיקה את התחושות שעוברות עלינו כשבני זוג יוצאים למילואים ואת "הסבל" הנוראי שלהם שם. גם השנה מופע הזיקוקים שסיים את הטקס היה מרהיב וצבעוני. (תודה לכל אלה שהקפידו לקשור את הכלבים).

לאחר הטקס התמלאה רחבת המגרש בהורים וילדים, צעירים ומבוגרים, שפצחו בריקודי עם סוערים.

את הערב קינחנו בזבח שהתקיים על רחבת הגרנוליט מול חדר האוכל. השתתפו כמאתיים חברים. בערב הזבח נחנך המנגל הענק שייצר אבי כהן מ"אביר הגיר".

לקראת החג יצאה "ברמה" צבעונית ומודפסת לכל החברים. העלון היה מוקדש גם הוא למילואימניקים שלנו ולסיפוריהם המיוחדים.

יום החג

יום החג התנהל במתכונת שונה. הבוקר נפתח **בניווט האביב הראשון**. הניווט כלל שני מסלולי הליכה/ריצה בדרגות קושי שונות, ומסלול לרוכבי אופניים. בסיום הניווט שהוגדר כהצלחה חולקו תעודות לכל המשתתפים ומדליות. במקום "על האש" המסורתי שכל משפחה מארגנת באופן עצמאי, צוות החג ארגן ארוחה משותפת בעלות 35 ₪ למשתתף. אורגן צוות "המנגליסטים" ובראשם אסף שגיא שהכין כ 150 ק"ג בשר.

ארוחת הצהרים שתוכננה להתקיים ברחבת הדשא הועברה לחדר האוכל בגלל תנאי מזג האוויר. בארוחה השתתפו 360 איש באווירה טובה ושמחה. את החג סגר **טורניר הכדורגל המסורתי**.

- בשיחת סיכום** שהייתה לצוות החג הועלו מספר נקודות חשובות:
- נושא מרכזי עוזר לבנות את החג והטקס.
  - כל שנה משפרים ומשנים, אך יש חובה גם לשמר וליצור מסורת.
  - היקף החג מחייב צוותים גדולים. יש לחלק את הצוות לשניים: צוות לערב החג וצוות ליום החג.
  - חזרות לחג צריך להתחיל מוקדם יותר, בעיקר עם הילדים השרים.
  - חזרה גנרלית - חשוב מאוד לקיים.
  - יום החג יכול להיות כל שנה במתכונת אחרת.
  - הכנת ארוחת צהרים לכל האוכלוסייה מחייבת צוות גדול מאוד.
  - בטורניר הכדורגל היו מעט משתתפים. לשנה הבאה להשקיע בפרסום.
  - יש לשקול הוספת טורניר כדורסל.
- תודה לצוות החג שעמל קשות: **לשלמה הדר, יהודית בן-חיים, אביעד וילק, יוסי איתן, עופר אטיאס, מריאן חי, אייל לוסטגרטן, צחי כהנוביץ.**

תודות

לאסתר תורן, בלהה קישוני - על "הברמה" המודפסת היפה וכרגיל מושקעת. לברכה גלמן – על התפירה.

לחוסין ולצוות הנוי-תודה על עזרתכם בניקיון הקיבוץ ושינוע הציוד.

למנחם גרוסמן- שכתמיד עוזר רבות לצוות, הרבה תודה.

לנדב עמית, שניר הרר, שחר שגיא – על העזרה הרבה בקישוט המגרש.

לרחל שלום, סריאן דיין, שולה מגן, מירי גליק- על ארגון פינת הקפה הטעימה והמושקעת.

לנטע שגיא - שבדקות האחרונות לפני הלידה הספיקה לעצב את התמונות הצבעוניות.

לסוזן רז- על מודעת החג המקסימה. לאלה יצחקי – על עיצוב תערוכת הצילומים של

המילואימניקים.

ליוני גלעד על הבלונים והדגלים, לדקלה רונן על עדכון המספר וצביעה במגרש.

לאיריס גוטמן- על החידון. לאלמוג גלעד- הדגלן

לילדי חברת הילדים המקסימים בניצוחן של : שירה יונה ותיקת הכוריאוגרפיות, רותם בר-

אילן העוזרות הצעירות טל תורן, נועם תורן, טליה מרגוליס, המון תודה על ההופעה היפה

והמושקעת.

ללהקת המחוללות - איילה בר-לב, נוגה זינגר, דנה חן, נרדית לוסטגרטן, מרעית נוגרדי, ענבל הרר, ראדה נעים, שרון גלעד, איה חכים, הדס רמון,

כולנו נפעמים מהריקוד המקסים והמקורי ומבקשים שתמשכנה להופיע.

לשחקני סרטון המילואימניקים והבמאי אייל לוסטגרטן – עופר אטיאס, מוטי יצחקי, עודד נדיר והמשך קריירת משחק.

לשלמה הזר – החרוזים שכתבת למדליקי המשואות ריגשו את כולנו

וקריאתה של עמליה הרטיטה לבבות .

לאוריה ואלה טייב ולעידו לוי –שירתכם נעמה לנו מאוד(גם לשירה.....).

לניצה תורן, עדי ינובסקי, סיגל אלטמן, רותם בר-אילן, רומן זלסקי, מוטי יצחקי, מוסה גבאי,

נועם רז , הפלאתם לתאר את הווי המילואימניקים ונשותיהם ואנו נהנינו לצחוק ולהתלהב

ממשחקכם.

(הצעה : תוכלו לחבור לצוות הסרטון ולהקים ביחד תיאטרון).

ללהקת הגברים בניצוחן של ענבל הרר, עינת גרשוני – גל ורדי, יוחאי האס, נועם רז, ניר סוחר,

גל ינובסקי, מוסה גבאי, קינן מרגלית, חיים אלטמן, ליאור שחם – שתוך כדי החזרות הספיק

"ללדת" בת, יישר כוחכם , המשיכו להתאמן על מנת שנוכל להמשיך ליהנות מריקודיכם.

למנחה הערב **רן חכים** – השכלת להנחות בטוב טעם. עזרת לצוות בגיבוש הטקס ובהכנת המצגות ועל כך תבורך ורוב תודות.

לתזמורת ולמנהלה המוזיקאלי הוותיק **עמוס שטיין** – **גיורא יעקובוביץ** (יישר כוח!), **אילן חכים**, **ברק יעקובוביץ**, **שחר קורין**, **בראל הוז**, **אמיר שרון**, **עומר גושן**. **דוד מאיר** וערן נגל – קיבוץ דליה.

הזמרות החביבות – **ים לוי**, **מעוז ברוקמן**.
לכולכם תודה.

לאביב שטיין – על ההגברה **לישראל בנסל** – המרקיד האולטימטיבי. **לארתור זירוואן** על צילום הוידאו.

לצוות הזבח – **יואב לבסקי**, **עופר אפשטיין**, **זיו חי**, **אבי כהן**, **גל בר-לב**, **קינן מרגלית**, **גלעד גרשוני**, **אלן גילברט**, **אמיר לוי**, **עודד חכים**, **ירין גלעד**, **אמיר שרון**, **בראל הוז**, **שחף דן**. היה טעיםססס.

לצוות הניווט – **תמר חכים**, **אורי חזן**, **דור ברטוב**, **הלל אייזנמן**, **אורי שרון**, **ערן גולדברג**, **טל תורן**, **נועם תורן**, **מיה בן-חיים**, **טליה מרגוליס**. **לצביקה דוידזון** – על העזרה בהשכרת המתנפחים, **לשחר שגיא** – שהביא את המתנפחים.

תודה מיוחדת **לשירי אפשטיין** על התמיכה הליווי והארגון של ארוחת הצהרים.

תודה **לדגנית דוידזון** על האדמיניסטרציה והמנהלות, **לגלית כהן** על העזרה ברישום, **לתורני החג המסדרים המחסלים ל"מנגליסטים"**.

לאלי דיין – על שיתוף הפעולה.
לכל אלה שטרחו ועזרו ותרמו להצלחת אירועי החג.

סיכום טיול הקיבוץ - אפריל 2013 (נכתב על ידי חברי צוות הטיול)

הטיול השנה **לאזור ירושלים** הנו הטיול הרביעי שאנחנו, כצוות, מארגנים במהלך השנים האחרונות. זהו פרויקט לא פשוט הדורש תיאומים שונים מחשבה רבה.

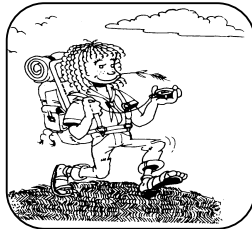
הכוונה לגוון באזורי הטיול, ומצד שני להעניק כמטרה מרכזית: חיבור ויצירת מפגש חברתי, המאפשר "ביחד" בקרב החברים השונים: הוותיקים, החדשים, הילדים, המבוגרים, הצעירים, הסטודנטים והחיילים. בכל שנה אנו מסיקים מסקנות, מנסים להשתפר ולהפיק לקחים. חשוב היה לנו הפעם לשתף את הציבור במסקנות שלנו, כי נתקלנו בקשיים ובאירועים שלא התרחשו בטיולים הקודמים.

1. **תכנון המסלולים** - המסלולים תוכננו על ידי המדריכים על פי דרגות קושי עם פרוט אודות המסלול והמרחק. לא ציינו גילאי ילדים צמוד לכל מסלול (וזוה מה שנעשה בהמשך), הדבר יצר קושי או אי התאמה בקרב מספר משתתפים. כמו כן הבנו שעדיף לאפשר שלושה מסלולים שונים לילדים הקטנים. יש שלא פירשו נכון את ההגדרה "מיטיבי לכת", ונרשמו עם ילדים קטנים לטיולים אלו. כמו כן העלנו מחשבה בנוגע למסלול היום השני, שצריך להיות פשוט וקצר יותר, כך שיאפשר זמן יותר רגוע במאהל בבוקר.

2. **צוות הכנה / צוות חלוץ** - הפעם לא ארגנו צוות שכזה. מרבית המטיילים במסלולים השונים הגיעו מאוחר ממה שתוכנן. כל תהליך הכנת האוכל החל מאוד מאוחר בהשוואה לטיולים קודמים, מה שגרם לרעב גדול, לחץ סביב המזנונים, וכמובן עיכוב בהגשת הבשר.

הגעה מוקדמת לאתר תאפשר מפגש חברתי נינוח ורגוע, הקמת אוהלים ורחצה ללא לחץ לפני ארוחת הערב.

3. **תורני ארוחות הערב והבוקר** לא הבינו שתפקידם לדאוג שכל מגש שמתרוקן צריך להתמלא, ייתכן שזה לא הוגדר להם מראש על ידי הצוות האחראי. הם הניחו את האוכל והתיישבו לאכול.

4. **נושא האוכל: חשוב לנו להדגיש שאנחנו עובדים עם חני וגידי מזה ארבע שנים מעולם לא היה חסר מאום.**

הפעם כמות המזנונים הייתה מועטה ביחס לסועדים.

זמן ההכנה היה מאוחר מדי. צריך להתחיל כבר בשעה 16:00 ואז להדליק את המנגלים. חברים נרתמו לסייע ולהכין, אך יחד עם זאת נוצר לחץ סביב המקלחות וארגון האוהלים.

הגדרת כמויות המזון מול הקייטרינג: קיימנו שתי שיחות מקדימות לפני הטיול והעברנו כמויות משתתפים.

הפעם לא מינינו רכזי צוותים לתחנות: בשר, פחמימות, סלטים, וכך יש למנות ולהחליט מי מפעיל את מי. בעתיד נקיים מפגש מכין של ראשי הצוותים בקיבוץ, והם יעבירו לתורנים בשטח הגדרת תפקיד ברורה יותר.

ארוחת הערב:

נשאר בשר, לא היה חסר. נוצר קושי להוציא בזמן אחיד כמויות גדולות ל-400 סועדים, מי שהמתין מעט זכה לאכול. להבא נדאג למנגל נוסף ואופציה לחימום לפני ההגשה. האורז ושאר הסלטים הספיקו. ציפס לא היה בכמות מותאמת.

בוקר שבת - הודענו מראש על זמן יציאה לטיולים ב- 9:00, וזמן ארוחת הבוקר ב- 7:30. היו חמש משפחות שהגיעו לאכול ב- 8:40. חשוב שזה לא יקרה שוב. זה לא הוגן כלפי התורנים ושאר היוצאים למסלולים השונים.

המחסור בלחם ובפיתות בבוקר שבת היה מפתיע (הדאיג והלחיץ אותנו חברי הצוות). מצד שני חשוב לנו ליידע אתכם שהיו חברים שהלכו מיוזמתם למשאית ובקשו לעצמם כיכר שלימה של לחם והלכו איתה לאוהל - זה לא תקין!!! חברים העמיסו אוכל ובתום המסלולים לא מעט אנשים נשאו עם סנדביצים בתיקים.

כמו כן היו שביקשו מגידי כוסות ולקחו למאהל לקפה. הכלים והאוכל הוזמנו לפי כמות ותוכננו עבור הארוחות והמרכזים הכלליים, לא לאוהלים הפרטיים. לא ייתכן שכל אחד ייגש וייקח לעצמו לפי צרכיו, הכל היה ספור ומחושב. היו שני ארגזי בירות שנגנבו והנושא טופל.

צר לנו שהיו אנשים שנגשו לגידי מתחו ביקורת, קיטרו והשמיצו - זה לא ראוי. ניתן גם לתקשר אחרת. לכל מי שיש בעיה, תלונה או בקשה, הוא נדרש לפנות לאחד מחברי הצוות. אסנת סהר ולילך היו אחראיות מטבח, והן היו הכתובת לכל אלו מול גידי.

פינת הקפה - המייחמים והקולרים הועמסו באוטובוס החיילים, ולכן הגיעו למתחם באיחור.

בעתיד נדאג שהם יועמסו על אוטובוס שמגיע מוקדם.

בשנים קודמות שילמנו עבור עוגות, הפעם בקשנו מחברים להביא איתם וזה לא הספיק,

לכן המסקנה שעל ועדת התרבות יהיה בעתיד לספק עוגות בכדי שלא יחסר.

לא דאגנו לפירוט, וזה היה חסר אהה"צ וגם בבוקר שלמחרת (כל זאת מטעמי תקציב).

לסיכום נושא הטיול: מאז הטיול הראשון לממשית גדלה האוכלוסייה. אנו צוות שפעיל מזה ארבע שנים בהתנדבות, ורוצים לארגן טיולים חווייתיים, מאחדים ומגבשים. יחד עם זאת אנו מודעים למגבלות. בשנים קודמות ראינו שהמתחם בקיבוץ דפנה (לפני שנה) והמתחם

בחוות האלפאקות (לפני שנתיים) היו ברמה גבוהה יותר מהמתחם בנס הרים. אנו נסיק מסקנות לעתיד. **תודה לכל מי שנתן יד וסייע בארגון ההכנה ההעמסה הבישול וסדור.**

רוצים להודות לשחר קורין, שושקה רונן ושמואליק טסלר על קבלת השבת. לורד נתנאל על הפעילות התרבותית בהפעלת הבינגו וההומור, לבראל על ההגברה.

מאיתנו צוות הטיול: טל חי, אבי שזר, לריסה הוז שזר, עדו גושן, דני מרגוליס, ינון רמון, יובל אזולאי, אברהם רמון, אסתר חכים, סיון קלס, אילת חכים, אסנת סהר, לילך מרגוליס ושירה רמון-יונה.

אנו רכזות התרבות חשות גאווה ליצור ולעבוד עם חברים שראו לנכון לקחת פסק זמן מהחיים האישיים הלחוצים, להתנדב וליצור חגים ואירועים לכלל החברים.

רצינו להודות -

לתמר חכים לתלמידי י"ב וההורים על הטקס המרגש ביום השואה.

לטל חי ויסמין ארנון על ההתמדה בארגון טקס יום הזיכרון המכובד.

לצוות פסח, צוות המימונה, צוות יום העצמאות וצוות הטיול, שעבדו ימים כלילות, נפגשו

חשבו ויצרו אירועים מגוונים, מכובדים, עליזים ומלאי תוכן.

סיגל, לריסה.

טיול ענפי השרותים

כתבה בלהה

כמדי שנה ושנה יוצאים עובדי ענפי המשק השונים לטיול גיבוש. הפעם שמנו פעמינו צפונה.

היום התחיל כמובן, עם כוס קפה, לצד מבחר עוגות טריות וריחניות. איש לא יכול היה לעמוד בפיתוי, מילאנו כרסנו ויצאנו לדרך, כשחווית הטיול לירושלים של כל הקיבוץ, שבוע קודם, עדיין מלווה כל אחד מאיתנו. דני מרגוליס,

מורה הדרך הנפלא שלנו, הסביר לאורך כל הדרך, עד הגיענו לשערי צפת, משם ירדנו למרגלות, העיר למקום הנקרא "עמק התכלת".

בעיר **צפת** יש כמעט הכל: יופי, מסתורין, רוחניות, ונוף, כמו גם סמטאות ציוריות, גלריות אמנים ואוויר הרים צלול בשפע. עכשיו יש גם פארק חדש, המשתרע על מאות דונמים עם מעיינות ובוסתנים, איילים, יעלים ודישונים. זהו הפארק החדש בו ביקרנו. המעיין הגדול של הפארק נמצא במעלה הנחל, בראש השביל, זהו "**עין התכלת**", שהעניק את שמו לפארק. השם העברי הוא תרגום שמו הערבי של המעיין (עין א-זרקא,

המעייין הכחול). כדי להגביר את שפיעת המעיין חצבו נקבה במקום שבו הוא נובע. הנקבה חושפת עוד כמה טפחים מהשכבה נושאת המים.

מי המעיין זורמים לבריכה ריבועית, המכוסה כיום בפרגולה. בעבר הוליכו את המים מהבריכה לערוגות גני ירק, שעובדו למרגלותיה. מסלול הטיול כלל 70 מדרגות היורדות לבריכה

טבעית הנחבאת בין עצי החורש, מקום קסום רומנטי ונעים. הייתה זו התחלה מצוינת לשינוס מותניים ולמעט כושר. משם שמנו פעמינו לאחת הגלריות היפות, בעיר צפת. קיבלנו במקום הסבר על תמונות צבעי המים הנפלאות המעטרות את קירות המבנה המקומר, המעניין והעתיק. ראינו גם כיצד עובדת האומנית בניפוח זכוכית. סיפורה של **שבע חיה**, הוא סיפור מיוחד ומרתק בפני עצמו, היה שווה לשמוע ולבקר.

משם נסענו לכיוון **גוש חלב**, למסעדה ערבית שופרא דה שופרא. השולחנות היו עמוסים מכל טוב ולא ניתן היה לסיים את המנות הרבות שהוגשו לנו במשך שעותיים. ברור שלאחר ארוחה שכזאת לא קל לשאת את משקל גופנו ולצעוד לעבר

האוטובוס. חצי השעה שהפרידה בין המסעדה לכפר פקיעין, מקום ביקורנו הבא, הצליחה לתת אפשרות למנוחה, שינה קלה והתרעננות.

פקיעין הוא כפר ציורי בגליל, ששוכן כשישה ק"מ מזרחית למעלות, שישה ק"מ ממערב לכפר ראמה וכקילומטר אחד מפסגת הר פקיעין. הכפר בנוי 650 מ' מעל פני הים, ובתיו פרושים מעל ומתחת הכביש הראשי

החוצה אותו לכיוון ראמה, צפת וכרמיאל. בכפר גרים יחד 5,400 תושבים בני ארבע דתות: 75% מהם דרוזים, 22% נוצרים, 3% מוסלמים וכמה משפחות יהודיות ששיעורן פחות מאחוז אחד.

שמו של הכפר, המכונה בפי הדרוזים "אל בקיעה", מקורו במיקום היישוב בתוך בקעה המוקפת הרים, מה שגרם לריבוי מעיינות המים באזור. מעיינות אלה מוזכרים בכתובים לצד תיאור שפע הגנים, עצי הפרי והמטעים המקיפים את היישוב. בעבר התיישבו המקומיים סביב המעיין "עין אלבלד" הנמצא במרכז הכפר, ששימש במשך תקופה ארוכה מוקד החיים החברתיים במקום. מרכזיותו של המעיין ושל הכפר פקיעין אף הונצחה על ידי בנק ישראל על גבי שטר של 100 שקל, שם מופיעים כיכר המעיין עם עץ התות המפורסם, עדות לתעשיית המשי בכפר במאות ה-17 וה-18, וכן מערת הרשב"י, עץ החרוב ובית הכנסת היהודי העתיק. לפקיעין אנו מגיעים כדי לפגוש את "סבתא ג'מילה", ולשמוע ממנה אודות תעשיית הסבונים והשמנים האתריים אותם היא רוקחת.

האהבה לטבע והאמונה בצמחי המרפא הביאוה עד הלום. היא נולדה בפקיעין ונהגה כמו רבים מתושבי הכפר להלך יחפה בין הצמחים בטבע הפראי ולחוש אותם ברגליה היחפות. את האהבה הגדולה לכך ירשה מאמה, שכבר אז הבינה שלצמחים הגדלים בסביבתם יש סגולות מרפא. רופא לא היה בסביבה, ולכן הצמח היה ידידו הטוב של האדם ועזר לכל מחלה ומכאוב. בהיות ג'מילה הקטנה תלמידת כיתה ב' החליטה אמה כי מספיק ללמוד וזה הזמן להעביר לה את סודות הצמחים. כך, לאט לאט, עם הזמן ג'מילה נכבשה והחלה לעסוק ברקיעה ובלמידה ולימים

הקימה אימפריית קוסמטיקה, ושמה נקשר בעיקר בסגולות המיוחדות של הסבונים אותם היא מייצרת. את הסודות הכמוסים של התבשילים

שהיא מכינה והרכב החומרים שהיא רוקחת כדי להגיע למוצר המוגמר, העבירה לילדיה, והם ממשיכים את דרכה.

המשכנו לטייל בפקיעין ועברנו בין סמטאותיה הציוריות. אנו מגיעים כמעט לסוף הדרך, אבל עוד לפני הגיענו הביתה עדיין לא סיימנו את הקפה, את התה ובמיוחד את העוגות. בדרך ליער **בית קשת**, שם עשינו את החנייה האחרונה הצליח נהג האוטובוס "החברמין" שלנו, להביא אותנו לחוף מבטחים, לאחר דרך החתחתים שאותה עברנו בדרכנו.

תודה בשם כל החברים שלקחו חלק בטיול, לוויאן טל ודגנית דווידזון שארגנו טיול "גיבושון" למופת, טיול ששררה בו אווירה נעימה ומפרגנת. כמובן תודה מיוחדת לדני מרגוליס, הרוח החיה והמדריך האולטימטיבי שלנו.

**לחתן וכלה - צרבה ואיל,
לסריאן ואלי דיין וכל המשפחה,
המון מזל טוב ואיחולים לרוב!
שתהיינה תמיד, הרבה שמחות וימים מאושרים שכלאה.**

מפגש עם משפחת נתנאל

שי 36 , ורד 43, אורי 7, ליהיא 1/2

שאלה בלהה

ורד ושי הינם תושבים בקיבוץ מזה כחמש שנים.

השורשים של ורד: נולדתי בקרית חיים בת שלישית מתוך 4, אחרי יאיר, ואיריס ואחריי נולד אילן. אימא ממוצא פולני ואבא שנולד למשפחה יוונית מובהקת (ממש כמו בסרט "המשפחה היוונית שלי", שבירת צלחות וכו').

גדלתי עטופה באהבה גדולה וקשר הדוק עם אחיי המקסימים ואימא לביאה. לצלילי טריפונס, אריס סאן, ומוסיקת ארץ ישראל. בגיל יותר מאוחר כבר רקדנו ונחשפנו למוסיקה מכל הסוגים. נולדתי לבית מוסיקלי ומלא בהומור, וכמובן שלא תמיד מושלם, הרי אין דבר כזה.

סיימתי את לימודי בתיכון קריית חיים, התגייסתי למשטרה צבאית והשתחררתי כסמלת. בהמשך התחלתי קריירה ענפה ורבה בצוותי בידור, שהחלה באילת, ברשת, "יישרוטל", ומשם התחלתי לנהל צוותים ברחבי הארץ מטבריה, צפת, ועד ים המלח ואילת, חוויה אינסופית. הופעתי על במות, בשירה, ריקוד ומשחק וכמובן הנחיה.

התנסויות אלו הם הדבר שגרם לי לרצות לעסוק בעולם הבידור והתרבות כל חיי ללמוד 3 שנים משחק בביה"ס של משה וופניק (במאי מניסן נתיב), כשבמקביל התפרנסתי מבידור והנחיית אירועים.

בגיל 32 הכרתי סוף סוף את שי בעלי (אחריי לחץ של אימא פולנייה, והאמת גם אני הייתי כבר לחוצה מאוד), במכללת רופין.

עבדתי במדור בחינות ובספרייה, ושי היה במכללה סטודנט צעיר, ובוודאי שלא חשב על חתונה בגיל 24, כנראה שזה גורל.

עבדתי 7 שנים כמדריכת קבוצות לתזונה נכונה וירידה במשקל, לאחר שלמדתי בווינגייט והוכשרתי לכך.

לצערי ב-2010 חליתי בלימפומה, עברתי טיפולים. עברנו תקופה לא פשוטה. שי בעלי, תמך ותיפקד לתפארת כיום אני מסיימת תואר אקדמאי באוניברסיטת חיפה.

הבנו שאנו רוצים להמשיך לגדל כאן את ילדינו. כיום אני בריאה, לומדת באוניברסיטה, יוצרת בסגלגל ונהנית עד סיום הקצבה המותרת לי. מה שבאמת גרם לנו להיקשר לקיבוץ ולהבין את המשמעות של לחיות בקהילה. משפחות הקיפו אותנו באהבה, תמיכה ועזרה רבה.

היכן נערכה החתונה? על שפת נחל משגע, מלא בצמחיה, כמו בתאילנד. שתי ברכות ברחבת הריקודים. חתונה נטולת קיטשיות שמחה בטירוף ומפתיעה. במקום המושלם ביותר: קו האופק מאחורי קיבוץ העוגן, לצערנו המקום נסגר.

השורשים של שי: שי נולד בעיר הדרומית אופקים, למשפחה בעלת 8 ילדים אחיותיו גרות בחבל הבשור, בקיבוץ עלומים ובמושב שדה ניצן, אופקים וכפר סבא.

שי גדל במשפחה גדולה המוקפת דודים ודודות, בשלנים ובשלניות, קולינריים וקולינריות, סבתא מרוקאית שרק היא יודעת להכין דג של שבת. ואכן, אחיו ליאור, סו שף במסעדת "חמסה" הידועה (ת"א). גם שי החל דרכו במטבחים בבתי מלון באילת, והגיע לתפקידי סו שף. כשהתמחות שלו הייתה בעיקר מאז ומתמיד בנושא בשרים, למרות שלמד ברופן הנדסאי תעשייה וניהול.

שי התמקצע ושימש כמנהל מטבח בטירה בגעש. במשך הזמן הפך לסוכן מכירות של בשר. כיום הוא מנהל מכירות בחברת "מיט טו איט" המשווקת בשר ופירות ים, בכל הצפון וגם בת"א. אני תמיד אומרת ששי הוא ד"ר לבשר. הוא גם אוהב לקרוא ספרים (גם ספרי בישול) לצפות בתוכניות בישול, לבשל, לצפות בסרטים ומתמיד ואוהב את עבודתו.

ילדים:

אורי - נולד במאי 2006, ילד ראשון, אהבה ראשונה. מתוק מקסים ומלא בשמחת חיים, ספורטיבי, כבר בגיל 3 וחצי רכב על אופניים ללא גלגלי עזר. משחק כדורגל מדהים. תלמיד בכיתה א' שמעדיף תמיד לרוץ עם הכדור במקום לשבת על שיעורי בית.

ליהיא - נולדה באוקטובר 2007 בדיוק שנה וארבעה חודשים אחרי אורי. יפה שלנו שמעדיפה לשבת ולצייר הרבה, ללמוד ולהתעמק, להקשיב לסיפורים ולשחק עם איילת גושן. אילת היא חברתה הטובה ביותר מאז ימי הגנון, והן פשוט אינן נפרדות.

המעבר לקיבוץ - קנינו בית מקסים ביוקנעם ואורי התחנך בקיבוץ. כשליהיא נולדה, אחותו הקיבוצניקית של שי, שכנעה אותנו לעבור לגור בקיבוץ, על מנת שיהיה לנו כיף ונוח

לגדל את אורי וליהיא, וכך היה. השכרנו את הבית ביוקנעם ועברנו לקיבוץ, ומאז זו כבר היסטוריה, אנחנו חיים פה כתושבים כבר 5 שנים.

בעלי חיים – "מתים" על הכלבה המדהימה והחכמה טסמניה בת ה-6. יש לנו דגים, ותוכים. נשמח בעתיד לאמץ גם חתול (במיוחד אחרי שנתקלנו עד היום ב- 3 נחשים בחצר בייתנו).

קניות - משלבים בין "כלבו נעים" (לפעמים אני קוראת לכלבו "אייס שהין", כי תמיד אני מוצאת בו הכל), לבין "רמי לוי". קונים ירקות אורגניים מגל ינובסקי (מומלץ). וכמובן שירי, שמספקת לנו פיצה מפעם לפעם עם קמח כוסמין ופלפלים.

בילויים משפחתיים - אוהבים לעשות כמעט הכל: לבלות עם המשפחה המורחבת, טיולים בטבע, מסעדות, והכי הכי - חופשה משפחתית בחדר על המים ב"ישרוטל".

מאכלים אהובים - הסלטים של הצד המרוקאי, האוכל המבושל של אחותי איריס והעוגות של

קרין גורן (מה יהיה עם הדיאטה?)
הדברים הטובים בקיבוץ - כל כל כך נגיש, יש בקיבוץ מההכל: כל בו שפתוח גם בשבת, דואר, אוכלים בחדר אוכל ארוחת צהרים, חוגים, מרפאה, רופא שיניים, חנויות קטנות, תחנת דלק ובריכת שחייה. לפעמים אין כל צורך לצאת החוצה.

והכי הכי חשוב, הביחד, החגים

הכייפיים, העזרה ההדדית, ההווי, החינוך בטבע, הטיולים המשותפים!!! החיים בקהילה עוטפים ומחממים.

הדברים שניתן לשפר - מאוד מרוצים. ותמיד שואפים ליותר. הילדים מאושרים פה מאוד, וזה מדד חשוב.

מה בין הבז האדום לנורה אדומה?

כתב וצילם נועם רז

מידי אביב, כשהטבע מצוי בשיא תפארתו, השדות מוריקים והפרחים צובעים את הארץ בצבעים מרהיבים, הם שבים אלינו. ציוציהם החדים נשמעים בכל רחבי הקיבוץ ולבבות הרומנטיקנים שבינינו מחסירים פעימה לנוכח מופעי החיזור שלהם. זוגות זוגות, אלו ששרדו את מסע החורף לאפריקה וחזרה, שבים אל המקום בו קיננו בשנה שעברה, בתקווה למצוא בו מקום לגדל את גוזליהם גם השנה. **הבזים האדומים**. תחילה מגיעים הזכרים, מאתרים מקום מתאים לקינון. אחר כך מצטרפות הנקבות.

לפני מאה שנים היו בארץ כ-3,000 זוגות של בזים אדומים, אולם כיום, בשל צמצום אזורי הצייד, אובדן מקומות קינון ואכילת חרקים ומכרסמים שמתו מהרעלה כתוצאה משימוש האדם בחומרי הדברה, הידלדלה האוכלוסייה לכדי כ-600 זוגות בלבד. במקביל להידלדלות אוכלוסיית הבז האדום בישראל, חלה ירידה גם באוכלוסיית הבז האדום העולמית. המין כולו מצוי בסכנת הכחדה ועלול להעלם מעולמנו לנצח.

האם נזכה לראות כאן בזים אדומים גם בעוד מאה שנה? זה תלוי בעיקר בנו.

באחרונה נודע לי ממייל שנשלח בתפוצה של הקיבוץ, כי הקיץ יש כוונה להתחיל בפרויקט לפינוי גגות האסבסט בקיבוץ. הפרויקט לכשעצמו מבורך. כולנו מודעים כבר שנים לסכנות שבאסבסט ואין ויכוח על כך שיש לפנות את גגות האסבסט מבת הקיבוץ. ובכל זאת, כשקראתי את המייל - נדלקה לי נורה אדומה. למה? כיוון שבימים אלה בדיוק מתחילה עונת הקינון של הבז האדום, ורבים מהקנים מצויים דווקא בגגות האסבסט.

אחת הסיבות העיקריות להידלדלות אוכלוסיית הבז האדום, קשורה בהעדפתו שלא לבנות בעצמו את הקן, אלא לקנן בחורים קיימים בסביבה. בניגוד לדורסים אחרים, הבז האדום מעדיף לקנן דווקא בתוך ישובים, בעיקר בחורים וכוכים שהוא מוצא בגגות ישנים.

הריסת מבנים ישנים או שיפוץ גגות הינה קטלנית עבור הבז האדום. משמעותה, פגיעה אנושה באתרי הקינון שלו, וכתוצאה מכך – המשך צמצום אוכלוסיית הבז האדום.

שלא כעופות נודדים אחרים, אשר רק חולפים בארצנו בדרכם צפונה לאירופה בקיץ או דרומה לאפריקה בחורף, הבז האדום עוצר כאן, לכמה חודשים, על מנת לגדל את

גוזליו, ועמם שב לאפריקה. לכן, החודשים שהבז האדום מבלה פה, הם חודשים משמעותיים ביותר במחזור חייו, וחיוניים להישרדותו.

אשרינו שזכינו שכמחצית מהבזים האדומים המקננים בישראל, עושים זאת דווקא באזורנו ובקיבוצנו. אבל, אין לקחת את הבחירה הזו כמובנת מאליה, ויש לשמור ולטפח את הקשר עימם, על מנת שהגוזלים שלנו יעזבו את הקן, אבל ימצאו מקום לשוב אליו גם בשנה הבאה.

בשנים האחרונות מושקעים מאמצים רבים בשמירה על אוכלוסיית הבז האדום בארץ ובאזור.

הבז האדום הוא נושא תכנית הדגל הסביבתית בבתי הספר באזור, ומזה מספר שנים מתקיים פרויקט חינוכי מתמשך, המורכב מתהליכי למידה, חקר ועשייה אקטיביסטית למען הבז האדום. התלמידים לומדים על הבז האדום ומקיימים פעילות מעשית והסברתית, למען העלאת המודעות בקרב התושבים. בין היתר, התלמידים אוספים גוזלים שנפלו מהקן ומגדלים אותם, עד שאלה הופכים עצמאיים ואז משיבים אותם לטבע.

בחרנו לראות באזורנו מרחב ביוספרי, ולנהל את חייו תוך שימת דגש על המשך התפתחות יישובינו בסביבה בה אנחנו חיים תוך מחויבות גדולה לשמירה על ערכי טבע ונוף ודאגה להעברתם גם לדורות הבאים. הכוונה גם לדורות הבאים של הבז האדום, אשר חולק איתנו את אותה סביבת מחייה. מעבר לכך, לא יכול להיות נתק בין הערכים והמסרים החינוכיים שאנו מעבירים לילדינו בבתי הספר, לבין אופן ההתנהלות שלנו, המבוגרים.

יש לנו תפקיד היסטורי – לשמור על אוכלוסיית הבז האדום ולהבטיח את קיומה גם בשנים הבאות. אם ניכשל בתפקיד זה, ייתכן ולא תהיה הזדמנות שנייה. תפקיד זה אינו דורש הרבה, בעיקר הוא דורש שתהיה לכל אחד מאיתנו המודעות לבז האדום ולצרכיו, על מנת שנוכל לאפשר לו לחיות את חייו בבטחה ובשקט.

אז, אחרי כל זה, מה אני בעצם רוצה?

אני רוצה ומקווה שכל החברים שבכוונתם להחליף את גג האסבסט על ביתם, יחשבו לרגע על הבז האדום, לפני שהם עושים זאת. תקופת הקינון מסתיימת בסביבות אמצע יולי, ואם חיכינו חמישים שנה להחליף את הגג, אפשר עוד חודשיים לחכות ולתת לבזים להשלים את עונת הקינון הנוכחית בשלום (לא בכל הגגות יש קן, אז בחלקם אין בכלל בעיה). בהמשך, ניתן באופן לא מורכב ולא יקר, לבנות פתרונות דיור לבזים בגגות החדשים, על מנת שאלה יחזרו אלינו גם באביב הבא. מי שמעוניין לדעת עוד על הנושא, מוזמן לפנות אלי בשבילי הקיבוץ.

בינתיים, אתם מוזמנים לעקוב אחר הקולות, למצוא את הקנים ולצפות בערוץ הטבע (שאינו כלול בחבילת השידורים של הקיבוץ) ממש מקרוב. לקראת סוף מאי, יהיה ניתן לראות את הגוזלים החדשים מציצים מהקן וממתינים בצפייה דרוכה להוריהם השבים מהשדות עם חרקים, מכרסמים או זוחלים למיניהם, מזון לגוזלים. הצעה להורים שבינינו: עשו זאת עם ילדיכם והנחילו להם מורשת של אהבת הארץ והסביבה ושמירה על הטבע.

ועוד דבר, לפני סיום – בסביבות חודש יוני מתחילים הבזים הצעירים באימוני התעופה שלהם, לקראת מסעם הראשון לאפריקה. במהלך ניסיונותיהם, קורה שרבים מהם נופלים מהקן, ללא אפשרות לשוב אליו. אם נתקלתם בבז צעיר משוטט על מדרכות הקיבוץ, ללא יכולת לעוף, נסו לשמור עליו שלא ייפגע (למשל – תפסו אותו בעדינות ושימו אותו בקופסת קרטון). אחר כך, התקשרו לצבי הינמן, האחראי על הנושא בקיבוץ, והוא כבר ידריך אתכם מה צריך לעשות. ועד שבזים אדומים יוכלו לכתוב בעצמם ב"ברמה", אשתדל להמשיך לשמש להם פה.

(התמונות צולמו בקיץ 2011 בגג שמעל "ברושים", בקן שמאז ננטש)

לסימון ומרדכי אנון ולכל
המשפחה

שפע ברכות עם הולדת הנכד
איילצין, אח ליליאם
בן למנודה וליריה

ללימור וליאור שחם,

עם הולדת הבת צומר
אחות לצידו, עלמה ואיה.
שפע ברכות ואפיו איחולי
מלל טוב!!!

לאפי וירון קרפ וכל המשפחה,

כולנו שמחים איתכם עם הולדת
הבן צמית, אח ליאיר ומאיה.
שפע של ברכות והמון מלל טוב.

לסביט הטרייט רפי ושרון קורן,

למשפחה המורחבת,
המון איחולים וברכות
להולדת הנכדה אלה,
בת ללירון ויואב.

להורים רותם ואסיל,

לסביט מיכל ויורם,
לרה סביט חיים ופנינה,
למשפחות פסח וביכובסקי,
שפע ברכות והמון איחולים
להולדת הבת, הנכדה והננינה
איה, אחות ליציל.

תודה צנקית

לכט, חברי צוות הטיוף אירושלים: אהרם רמון, טל חי,
דני מראזיס, ינון רמון, אריסה ואבי שזר, צידו אופן, יובל אזולאי,
סיון קלס, אילת חכים, אסתר חכים, ושירה רמון יונה.

לאחראיות על ההסצדה: אסנת סהר וליזק מראזיס.

אשרינו וטוב לנו שיש בתוכנו אנשים כמותכם, טובים והצלי יכולת
ורצון לתרום. מאד נהנינו מהטיוף והרבה תודות לכולכם!

בט כל החתומים מטה, טוטו ושש רונן

עמית ופני תירן
יוסו וסיה אלזלם
רחל וליונין פיס
גלית אוריה שלמא
עפרה ורצם שעים
שילה רחל
הצפת ואנוש זנסקי
אסתר ורצם קוק

צפרי ואלי כ
יובד וידובד ארבל
דורה ד. שני
עמית אלזלם רצני
י. מרכס
דני ושלום סלר
גלית ביקר
חילה רצם
שילה רצם

דני מראזיס
אסתר חכים
אסתר חכים
היוקם
מאיה ורצני פיס
שילה ורצם רונן

